

АТОМ ЖОБАСЫ ЖАЙЫНДА

Кезекті мақаламыз, атом жобасына қатысты болмақ. Неге десеңіздер, бұл тақырып қазіргі таңда өзекті тақырыптардың бірі десек те болады.

«Невада-Семей» жастар ұйымының белсенділері халықаралық антиядролық қозғалыс «Невада-Семей» ұйымымен бірлесе отырып Қазақстан жеріндегі жарылыстың соңғы күнін атап өту мақсатында «ХАҚ «Невада-Семей» және оның жетекшісі О. Сүлейменовтің Қазақстан аумағындағы ядролық сынақтарды тоқтатуда және Семей ядролық полигонын жабылуындағы шешуші рөлі» тақырыбында онлайн дөңгелек үстел өтті.

Дөңгелек үстел барысында Семей ядролық полигонындағы жарылыстардың тарихы, «Невада-Семей» қозғалысының 30 жылдан астам уақыт ішінде жеткен жетістіктері қарастырылды.

Дөңгелек үстелге халықаралық ядроға қарсы «Невада-Семей» қозғалысының төрағасының орынбасары Эфим Зуслин, жауапты хатшысы Алия Бекмагамбетова, ядроға қарсы қозғалыстың ақсақалдары, Тұрақты даму бойынша ЮНЕСКО

кафедрасының оқытушылары, Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ «Невада-Семей» жастар ұйымының өкілдері қатысты.

«Невада-Семей» халықаралық антиядролық қозғалысының ардагері, б.ғ.д., әл-Фараби атындағы ҚазҰУ профессоры Виктор Инюшин өз сөзінде қозғалыс көшбасшысы О.О.Сүлейменовтың шабыттандыратын және ынталандыратын рөлін атап өтті. КСРО мен АҚШ арасындағы идеологиялық текетіректің – «Қырғи қабақ соғыстың» қызған шағында Олжас Сүлейменов бейбітшілікке үндеп, «Жабайы дала» өлеңін жазды. «Егер әлем мұңаймаса-сіз де, Қазақстан да мұңаймаңыз. Әлем сенімен сыналған. Қазақстан, егер қолыңнан келсе, кешір. Сынаққа тыйым салу жасасын!»- деп жазды О. Сүлейменов. Ақынның терең ойлы жолдары мен шынайы істері бүгінгі күні елімізде және әлемде болып жатқан оқиғаларға бейжай қарамайтын және «Невада-Семей» халықаралық антиядролық қозғалысын қолдауға дайын қазақстандықтарды шабыттандырады.

Сапарғалиева Гүлсезим
Батырбековна

БІЛІМГЕ ҚҰШТАР ҰРПАҚПЫЗ

Білімнің жетегіне еріп келем,
Мақсатыма бір күні бәлкім жетем.
Кешегі бұрыс ойды ұмытқан соң,
Өз өзіме көп уақыт қатты сенем,-деп жазар әңгімімізді бастасақ.
Бүгінгі жазба Әбу Насыр әл-Фарабиге арналмақ.

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ жанындағы Әл-Фараби халықаралық орталығында әлемге Әл-Машани деген атпен танымал әйгілі ғалым және фарабитанушы Ақжан Жақсыбекұлы Машановтың бюстінің ашылу салтанаты өткізілді. Мемлекеттік хатшы салтанатты рәсімдегі құттықтау сөзінде адамзаттың Екінші Ұстазы Әл-Фарабидің Қазақстан аумағында Отырарда бір кездері Фараби деп аталған Қазақстан мен Орталық Азияның ежелгі мәдени орталығында дүниеге келгенін әлемге ғылыми тұрғыдан дәлелдеген қазақстандық фарабитану мектебінің негізін қалаушысының ерекше үлесін атап өтті. Осыдан жарты ғасыр бұрын 1975 жылы ЮНЕСКО қамқоршылығымен Қазақстанның Алматы қаласында өткен Әл-Фарабидің 1100 жылдығына арналған халықаралық форум өткізу туралы шешімнің қабылдануы қазақстандық ғалымның баға жетпес еңбегінің мойындалуының тағы бір көрінісі болды.

Дөңгелек үстел форматында өткен ғалымдармен кездесу барысында Қырымбек Көшербаев Әл-Фарабидің 1150 жылдық мерейтойының кейбір қорытындыларын шығарып, мерейтойлық жыл ЮНЕСКО-ның қамқорлығымен халықаралық деңгейде атап өтілуде екендігін атап өтті. Пандемияға қарамастан, қазақстандық фарабитанушылар мен ғылыми қоғамдастық ұлы ғалымның мұрасын елде және бүкіл әлемде кеңінен насихаттап дәріптеу бойынша орасан зор жұмыс атқарды.

Мерейтойлық іс-шараларға қатысуға халықаралық қоғамдастық және академиялық орта кең ауқымда тартылды, олардың ішінде БҰҰ мен ЮНЕСКО, ИЫҰ, ТҮРКСОЙ, дипломатиялық миссиялардың өкілдері, сондай-ақ шетелдік жетекші фарабитанушы ғалымдар бар. Шетелдегі Қазақстанның Елшіліктерімен және Әл-Фараби орталықтарының қолдауымен және жетекші шетелдік университеттермен бірлесіп – Оксфорд университеті, Джавахарлал Неру университеті, Стамбұл университеті, Каподистри атындағы Афина ұлттық университеті, София университеті, Дамаск университеті, Египет университеті және басқа университеттермен бірқатар халықаралық конференциялар өткізілді. Әл-Фарабидің мерейтойы Үндістан, Сингапур, Малайзия және Индонезияда аталып өтті. Халықаралық іс-шараларға әлемнің 50 елінің атынан 100-ден астам университеттерден және тағы басқа ұйымдардан 12 мыңнан астам адам қамтылды.

Тілеу Гүлбану Бақытжанқызы,
Жұманова Құрбанқұл Жамбылқызы,
Кунаков Сандыбек Кадырович

БІЛІМГЕ БӨЛ УАҚЫТТЫ

Келешекке пайдалы қадам баста,
Уақыт деген жетеді мына жаста.
Өнер, ғылым, білімге бөл сен бұл кез,
Артық қимыл, әдеттің бәрін таста.

Биыл әл-Фарабидің туғанына 1150 жыл толуына орай бірнеше іс-шара, дөңгелек үстелдер өткені анық. Білім жолында жүрген әр азаматқа бұл ақпараттардың қызықты болары анық. Ендеше, кезекті ақпараттарды сіздерге ұсынамыз.

Республикада онлайн режимінде 60-тан астам конференция, дөңгелек үстелдер мен ғылыми семинарлар өтті. Мәселен, әлеуметтік желілерде ашық қолжетімділікпен «Парасаттылық сағаты» жалпыреспубликалық акциясы, «Әл-Фараби және қайырымды қоғам» атты видеодәріс және «Екінші Ұстаз» онлайн веб-семинарлар сериясы өткізілді. «Қайырымды қоғам» челленджіне әлемнің 7 елінен келген шетелдік студенттермен қоса, Қазақстанның жоғары оқу орындарының 14 мыңға жуық студенті қатысты. «Әл-Фараби» халықаралық пәндік олимпиадасына алыс және жақын шетелдердің 10 елінен 9,5 мыңнан астам мектеп оқушысы қатысты. Олимпиада жеңімпаздарына әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-да оқуға 40 білім гранты бөлінді.

Сонымен қатар, Әл-Фарабиға арналған 7 монография, Әл-Фарабидің дәйексөздер жинағы, сонымен қатар «Қайырымдылық» ойлары мен нақыл сөздер жинағы қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде жарық көрді. Әл-Фарабидің бұрын жарияланбаған үш трактаты араб тілінен қазақ тіліне аударылды.

Кездесу аясында әлемде тұңғыш рет жарық көрген «Әл-Фараби» энциклопедиясының тұсаукесері өтті. Энциклопедияның мазмұны тарихи деректер, мәліметтер, географиялық нысандар, өмірбаяндық мәліметтер, ойшылдың өмір жолы мен ғылыми мұраларын (трактаттары мен оларға түсіндірмелер), ұғымдар мен терминдер, араб-мұсылман Ренессанс кезеңіндегі белгілі ғалымдардың еңбектерін қамтиды. Онда заманауи зерттеушілер мен қазақстандық фарабитанушылар, сондай-ақ, ислам философиясы, дін, мәдениет, ғылым және білім мәселелерімен айналысатын барша ғалымдар туралы библиографиялық мәліметтер келтірілген.

Бердікүл Мұхамеджан Жамалгелдіұлы
Еримбетова Ляззат Тастанбековна

ҚАЗҰУ – ТӘРБИЕНІҢ, БІЛІМНІҢ, ЖАҢАШЫЛДЫҚТЫҢ ОРДАСЫ

Әр уақыт өткен сайын бізде технологиялар дамып, жаңалықтар көбею үстінде. Солардың бірнешеуіне тоқталып өтсек.

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Ғылыми-технологиялық паркінің ғалымдары адам денесінің температурасын контактісіз өлшеудің және адамдар көп жүретін және көп жиналатын жерлерде масканың болуын немесе болмауын танудың автономды зияткерлік жүйесінің жұмысын көрсетті. Өзірленген жүйе шетелдік аналогтармен салыстырғанда бірқатар артықшылықтарға ие. Оны қолданыстағы «Оңай» билеттеудің электрондық жүйесіне енгізуге болады, бұл қоғамдық көлікте бетперде режимін сақтаудың барынша мониторингін қамтамасыз етуге, құқық бұзушыларды анықтауға және COVID-19 вирусының таралуын болдырмауға мүмкіндік береді.

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың жас ғалымдары мен IT-мамандары коронавирус симптомдарын тануға және ауруды диагностикалау мен емдеу үшін дәрігерге уақтылы жүгінуге көмектесетін «Tracker COV|KZ» Android-қосымшасын өзірлеп шығарды. Мобильді қосымша динамикалық сауалнама жүйесін қамтиды және оның қорытындысы бойынша коронавирус белгілерінің бары туралы егжей-тегжейлі есеп алуға болады. Сондай-ақ, бұл нәтижелерді медициналық мекемеге немесе дәрігерге жіберуге мүмкіндік береді. Сонымен қатар, қосымшада Қазақстандағы COVID-19 жағдайы туралы өзекті статистиканы бақылауға болады. Қазір ол – қазақ және орыс тілдерінде қолжетімді, сондай-ақ OIS үшін де ағылшын тіліндегі нұсқаларын жасау жоспарлануда. Android қосымшасын ұялы құрылғыға Play Market-тен орнатуға болады.

Бейсенбекова Жұлдыз, Жарылқасын Айдана

МАҚСАТЫҢДЫ ШЫҢДАЙ БІЛ, ШАБЫТ КЕЛСЕ

Алға қадам басамыз біз сеніммен!
Орын алып жүректердің төрінен.
Бұл жазбаны Елбасыға арнайық
Мақтанамын, туған өлке, жеріммен!

ҚазҰУ-ға деген үлкен сенім білдірген Елбасының біз үшін алар орны бөлек. Жалпы, жастарға жасаланып жатқан көптеген ұсыныстардың Елбасының себепкерлігімен өткені анық. Осыған орай Елбасы тәжірибесіне қатысты кітаптың шығуына кішігірім тоқтала өтсек.

1 шілде күні сағат 11.00-де «Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің Тәуелсіз Қазақстанның конституциялық құрылысындағы рөлі: Елбасы тәжірибесі» кітабының онлайн-тұсаукесері өтті.

Іс-шараның ұйымдастырушылары - Конституциялық Кеңес және Нұрсұлтан Назарбаев қоры болатын. Кітап Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы Н.Ә. Назарбаевтың 80 жылдық мерейтойына арналған және Қазақстан Республикасы Конституциясының 25 жылдығын ұйымдастыру және өткізу жөніндегі ұлттық іс-шаралар жоспары шеңберінде басылып шықты.

Басылымда Елбасының басшылығымен Республика Конституциясын жазу, елімізде конституциялық құндылықтарды одан әрі бекіту және дамыту процесі жан-жақты сипатталған. Елбасының серіктестері Республиканың Тұңғыш Президентінің жетекшілігімен жаңа қазақстандық мемлекеттілікті нығайту жолындағы тарихи кезеңдер мен жетістіктер туралы өз пікірлерімен бөліседі. Кітап Ұлт Көшбасшысының сөйлеген сөздерінен, конституциялық саясаттың негізгі бағыттары талқыланған мемлекеттік органдардың отырыстарынан және өзге де дискуссиялық алаңдардан жинақталған практикалық материалдарды да қамтиды. Кітап конституциялық құрылыстың қазақстандық тәжірибесін зерттейтін жаңа ұрпақ саясаткерлеріне, тарихшы-ғалымдарға және заңгерлерге арналған.

Төкен Бексұлтан, Қажар Гүлзада